

...elkarrizketa

Alvaro Marcos

• EUSKADIKO GAZTERIAREN
KONTSEILUKO
LEHENDAKARIOREA •

«Gazteek
euskaraz
astialdian egiten
dute gehien»

Kontseiluak astialdiaren
inguruko hiztegia kaleratu
berri du

■ Hiztegia kaleratzeko
adinako garrantzia
dauka astialdiak?

Bai, gure ustez, horretan aitzindariak gara. Gu jolasaren bidez euskara suspertzen saiatzen gara ume eta gazteen artean. Gure ustez, gazteek erabiltzen dute gehien euskara; gehienetan, gainera, astialdian daudenean bestela baino askoz gehiago erabiltzen dute.

■ Nolakoa izan da hiztegia egiteko prozesua?

Hiztegia Euskal Herriko Eskauten, Urtxintza Astialdiko Eskolaren eta Euskadiko Gazteriaren Kontseiluaren artean argitaratu dugu. Talde bakoitzak bere hitz zerrenda zeukan. Eta orduan Euskal Herrian koordinatzen hasi ginen, eta eskolekin harremanetan jarri, proiektua aurrera eramateko. Azkenik, UZEI zerbitzuan azken gainbegirada eman zioten hiztegiari.

■ Nori zuzenduta dago hiztegia?

Egia esan, astialdian mugitzen diren guztiei. Baina monitoreentzat zuzendu dugu batik bat. Euskararen erabilera haien astialdi taldeetan sustatzea da gure xedea. Guztira 1.200 ale argitaratu ditugu Hego Euskal Herrian dauden astialdi mugimenduetan banatzeko.

Iker Gomez
BILBO

...esaera

«Lotsa eman behar liguke euskal analfabetoa izateak»

...balkoia

Unibertsitatea ez da euskara
ikasteko, ezta gaztelania ikasteko ere

• MARTXELO OTAMENDI •

Ipar Irlandako unionistek baiezkota eman zioten atzo prozesuaren jarraipenari. Euskal Herrikoek, aldiz, abiapuntutik bideraezina ematen duen proposamena aurkeztu dute asteon.

ETak eta Herri Batasunak IRAtik eta Sinn Feinetik ikasteko asko daukatela esan dute behin eta berririo gure unionistek. PSE-EEK Eiguren eta Aresen ahotik —zergatik ez zuen PSE-EEKo idazkari nagusi Redondo Terrerosek parte hartu aurkezpenean?— aurkeztu duen proposamena bezalako baten ondorioz Stormont ez zatekeen sekula abiatuko; PSE-EEK jarri dituen bi baldintzek —biolentzia gaitzestea eta Konstituzioa onartzea— ezinezko egingo zuketuen Sinn Feinek prozesuan parte hartzea. Sinn Feinek ez duelako sekula gaitzetsi IRaren jarduna. Hor-taz, gurean prozesua abian jarri nahi bada, hobe da denak kabituko diren mahai bat aukeratzea. Aurkeztu duten lege besteko proposamenaren testua ireki samarra da, baina buruzagi sozialistei testuaren atzean dagoen filosofia zehaztea eskatu zaienean geratu dira agerian proiektuaren gabeziak, mugak, eta, esan dezagun dena, asmoa.

Adierazgarria izan da Eusko Jaurlaritzak eta EAJk zein azkar txalotu duten sozialisten proposamena. Ez bakarrik EAJkoak berak ere kabitzen ez direlako bi baldintzetako batean, Konstituzioarenean, baizik eta, bide horretatik, zentralitatea oparitzen diotelako orain arte prozesuan harlauza izan den alderdi bati. Denborak argituko du, eta aurki gainera, txalo horiek naturalak diren,

edo proposamenaren aurkezpenaren gidoian aurrez idatzita zeuden.

• Eskubideak eta estrategia nahasten?

Jendetza handia bildu zen atzo Donostian presoek eskubideen alde. Aste bete batean egin diren ekintzetan nagusia izan da, eta atxikimendu zabala jaso zuen. Hala ere, ulertezina da su-eten garaian horrelako deialdiekin bat egin zutenetako batzuek ez topatzea sarrerririk presoek aldeko oraingo ekimenetan.

Zein da benetako arrazoiak akordio zabalagoak ez iristeko? Deitzaileen «jarrera itxia», batzuek salatu duten bezala, edo ETak egindako ekintza armatuen ordaina da. Kosta egiten da pentsatzea deitzaileek nahita ixten dutela atxikimenduaren bidea. Eta bigarrena bada, eskubideak estrategia-rekin ari gara nahasten, eta horixe zen su-etenaren aurretik gero Lizarra-Garazi osatu zuten talde batzuek, gaur deiekin bat egiten ez dutenek, PPri leporatzen ziotena.

• Euskara eta Nafarroa

Nafarroako Hizkuntz Politikako Sailean daudenean «aberria» egiten dihardutelako kexu agertu da Lizarbe gaur argitaratzen dugun elkarrizketan. Arrazoi bide du, baina arazoa da gainontzeko sail gehienetan «patria» egiten dutela. Unibertsitatea hizkuntzak ikasteko lekua ez dela ere adierazi du Lizarbe.

Zer dute elkarrekin Lizarbe bezalako sozialistek eta Tuterako Argia ikastolara seme-alabak eramaten dituen hiri bereko zinegotzi sozialistak?

...pertsonaiak

ALBERTO FUJIMORI • Peruko Lehendakariartzarako gaurko hauteskundeetako hautagai bakarra da, eta begiralerik ere ez da egongo bozketa eguna eta boto zenbaketa zaintzeko.

HUGO CHAVEZ • Gaur Venezuelen egin behar ziren hauteskundeak bertan behera gelditu dira, eta Chavez lehendakariaren inguruko eztabaida eta iritziak areagotu ditu horrek.

HAIMAR ZUBELDIA • Euskaltel-Euskadiko txirrindulariak irabazi zuen Euskal Bizikleta-koko atzoko erlojupekoa, eta, horrenbestez, lider jarri da. Gaur jokatu da azken etapa.

...datua

7.694 egun iraun du euskal presoek gose grebak. Guztira 302 preso hartu dute parte azaroaren leian hasi eta atzo amaitu zen ekimenaren.

...adierazpena

«Guraso eta haurren arteko espazio huts bat sortu da, telebistak, bideo jokoek eta Internetek betetzen dutena»

Jorge Barudi
Psikiatra

... seiko urrea

• PAKO GARMENDIA •

Hazi + hezi: galdera?

Gure umetako hizketan, hazi eta hezi nahiko ondo bereizten genituen. Ondoko edo gaizki hazitako umea, esaten genuenean, sentiera, pentsaera eta jokaera onak edo gaiztoak bereganatu zituen umea zela ematen genuen aditzera. Baina, hezi gabeko gaztea zela esanda, zaildu gabe (bere buruari gogor egiten ohitu edo ikasi gabe) zegoela adierazten genuen. Nolanahi ere, orain erabili ohi dugun euskara bateratuan-edo, hezi hitzetik hartu dugu hezkuntza, gehienbat eskola bideko edukazioa esan nahi duena. Baina umeak eta gazteak, oraindik ere, hein batean, etxean-auzoan-lagunartean-lanean hazten dira.

Bereizketa hori garrantzirik

behinenekoa delakoa nago. Izan ere, gure umeak eta gazteak behar bezala hazteaz ari garenean, errazegi jartzen baikara eskolara eta unibertsitate batera begira, geure ohiko etxe-auzo-lagunartelantegiak ahaztuta.

Baina eskola-ikastola-unibertsitateak eragiten duen hezkuntzari dagokionez ere, bada behin eta berriz harrotzen den auzi bat, zenbaitek hezkuntzaren arazoaren erdigunetzat jotzen duena eta nik neuk gaizki jarritako galdera

deritzodana: zenbat lagunek ikasten duten sare publikoan eta zenbatek pribatuan. Hortaz eskatu dizkiote kontuak Oliveriri: ea nola ote litekeen sare publikoak, batez beste, matrikulak galtzea eta pribatuak irabaztea.

Bere herriari eta bertako herritarrei etorkizun ahalik eta onena opa dien edozeinek, hezkuntzaz egin beharreko galdera nagusia —eta behin eta berriz egin beharrekoa— beste hau da: ea gure umeak eta gazteak ondo ala gaizki

hazten ari ote garen, eta ondo ala gaizki hazte horretan zer-nolako erantzukizuna ote duen hezkuntzak. Zer-nolako eskolak laguntzen ote duen gehien umeak eta gazteak hobeto hazten eta egoki zailtzen, eta horretarako, zer-nolako garrantzia ote duten irakasleek, garasoe, egiturak, antolaketa, auzo-inguruak...

Galdera, beraz, ez litzateke zenbat ume edo gazte matrikulatzen zaigun sare batean ala bestean, baizik eta zer-nola hazi-hezita ateratzen diren batetik edo bestetik.

Ideologiarik kontrajarritakoak garenok ere, jakitez jantziak eta jokabidez burujabeak izatea opa diegu gure seme-alabei. Eskola bakoitzak horretara zenbat laguntzen duen da muineko galdera.